

מה למעלה

לחיות עם הזמן בשבת קודש פרשת תזריע תשע"ו

הרב מרדכי אלון – סוכם ונערך ע"י תלמידים

רביעי של פרשת תזריע

פרשת 'תזריע' שכפי שראינו, אפילו לא מתארת את האור אשר נמצא בקצה המנהרה למצורע - אלא עסוקה רק בנגעים ובמצורע החשוב כמת, ובכל זאת נקראת - תזריע. נדמה שיש כאן סוד גדול.

בחירה המביאה לתנועה בין קצוות

פרשתנו אכן עוסקת באדם ובטומאתו, בנחיתותו של האדם בעיקר אל מול שאר הברואים ובכללם גם בעלי החיים. רק האדם יכול להיטמא ולהגיע עד לנגעים הכי קשים. רק לאדם יש מצב של טומאה כיוון שרק האדם הוא בעל בחירה ורק לו כבעל בחירה יש את הכח להגיע הכי למטה, ומנגד גם את הכח לעלות ולהעלות, להתברר ולזכך את עצמו ואת העולם כולו איתו. רק האדם יכול להגיע למעלות הרוחניות, הגבוהות ביותר שיכולות להיות - מעלות שאף אחד אחר מהברואים לא יכול להגיע אליהן.

את פרשתנו פתח רש"י בדיבור - "אמר רבי שמלאי: כשם שיצירתו של אדם אחר כל בהמה, חיה ועוף במעשה בראשית, כך תורתו נתפרשה אחר פרשת בהמה, חיה ועוף"³. האדם מופיע אחרי תורת יתר החיים הברואים, ואין זה מקרי או טכני שבריאיתו וגם תורתו מאוחרת להם. בבריאית העולם, האדם נברא אחרון, כדברי חז"ל, שאם תזוח דעתו עליו "אומרים לו - זכוב קדמך, יתוש קדמך, שלשול זה קדמך"⁴ בהבנה עמוקה נבין שאין מדובר כאן רק בקדימות הזמנים, בפז"מ, אלא הכוונה היא שהאדם אכן נחות אל מול בעלי החיים כיון שיש ביכולתו של האדם לעבור על רצונו של הקב"ה ובעקבות כך לרדת למטה למטה, בניגוד גמור לשאר בעלי החיים שנבראו ללא

היכן האור שבקצה המנהרה?

התבוננות על הפרשה בכללותה מעוררת אותנו לתופעה מעניינת ותמוהה (להלן) וכהרגלנו ננסה להבין מה היא באה ללמד אותנו.

בכל פרשת תזריע אין ולו מילה אחת על תהליך הריפוי והטהרה של האדם. בנושא זה תעסוק הפרשה הבאה - פרשת מצורע אשר תפתח במילים - "זאת תורת המצורע ביום טהרתו"¹.

רובה של פרשת תזריע עוסקת בנגעים המופיעים באדם עצמו (נגעי הבשר, הראש והזקן), והפרשה תעסוק אך ורק בפעולות המגדירות את הטומאה. היא תפרט שכאשר יש ספק לגבי הנגע, הכהן יסגיר אותו לשבעה ימים, אם יהיה צורך הוא יסגירו בשנית, כאשר יסתיימו ימי ההסגרה - הכהן יחלט את הטומאה (דהיינו יקבע שהנגע טמא) ולבסוף תגדיר התורה גם את מקום מושבו של המצורע - "בדד ישב, מחוץ למחנה מושבו"².

אך מה עם הטהרה? איך נטהרים? איפה הציפורים, הקרבן, התגלחת והטהרה? מדוע כל זה יופיע רק בפרשת השבוע הבא? מה עומד מאחורי המבנה המעניין הזה שבו פרשה אחת עוסקת אך ורק בטומאה והפרשה האחרת בתורת הטהרה?

תזריע?!

באמצעות התבוננות בשמה של הפרשה המעידה על תוכנה, ננסה להבין את הסוד הנפלא שיש בחלוקה בין הפרשות. המילה 'תזריע' מסמלת את הדבר המשמח ביותר שיש בעולם - לידה. להזריע פירושו ליצור חיים חדשים, זרעים חדשים, פריחה והתפתחות בעולם.

⁴ בראשית רבה פרשה ח'

1 ויקרא י"ד:ב
2 שם מ"ו
3 רש"י שם י"ב:ב

כלפיו. כמה פעמים, מכיוון שניתנה בידינו האפשרות לחזור בתשובה, אנו חושבים לעצמנו – 'נו, אז לא נורא שנפלתי! נעשה תשובה' – זו גישה שיכולה להביא אותנו ל"אחטא ואשוב" כל-כך הרבה פעמים.

אשר על כן באה התורה ואמרה – נגעי אדם מבטאים את הרוע הכי גמור שיכול להיות, "אין רעה למטה מנגע", ולכן כשאנחנו רוצים לחזק את ההבנה בחומרת החטא, אנחנו מתמקדים בחטא ובתוצאותיו בלבד, דוחים את הפתרון, את היציאה, את תורת המצורע ביום טהרתו – אל הפרשה הבאה. בפרשת תזריע אנו מדברים רק על דבר אחד בלבד – 'בדד ישב מחוץ למחנה מושבו'⁷. תיקון החטא!

כמה נפלאים דברי רבותינו שאמרו שהנגע הוא אותיות ענג והנתק אותיות תִּקּוּן, זוהי בהחלט מלאכה אדירה - להפך את הכל ואפילו את הנגע שאין רעה למטה ממנו - לעונג, אבל בכדי להתייחס לזה לגמרי ברצינות, באה התורה והפרידה בין פרשת הנתק והנגע לפרשת העונג והתיקון שמופיעים אחר כך בפרשת מצורע.

רק אחרי שנשכיל להבין חומרת ההחטאה והניתוק הנגרמים לנו משיחת הרשעים, ליצנות, רכילות ולשון הרע, רק אז נוכל להיות באמת ובתמים עם הציפורים החיות ועם התיקונים של החיים המופיעים בבריאותם.

יכולת הבחירה ואין להם אפשרות לעבור על רצון בוראם.

על דרך זו מבאר האדמו"ר הזקן בתניא⁵ – "ומפני זה גם כן נקראים המלאכים בשם חיות ובהמות...לפי שאינם בעלי בחירה ויראתם ואהבתם היא טבעית להם ולכן מעלת הצדיקים גדולה מהם...". המלאכים מכונים "חיות" כיון שבדומה לחיות הארציות, גם להם אין אפשרות לעבור על רצון בוראם והם פועלים על-פי טבעיותם. מיכאל הוא שר של חסד על-פי טבעו, הוא לא יכול להיות גבריאל וגם לא יכול לעבור על רצון ה'.

אולם עמוק בתוך הנחיתות הזו של האדם, מסתתרת גם מעלתו האדירה. מכיוון שהוא יכול לרדת לשאול תחתית הרי שכאשר הוא מתגבר על יצרו ומזכך את עצמו - הוא מרומם את העולם למעלה גבוהה שאי אפשר לתאר. פרשתנו עוסקת באדם הנטמא המגיע למטה ורק שם מתחילה אצלו ההופעה האדירה של הצמיחה המחודשת.

הנגע – מנוף לתיקון

אומר הרמב"ם:

"השינוי האמור בבגדים ובבתים שקראה אותו תורה צרעת בשותפות השם, אינו ממנהגו של עולם, אלא אות ופלא הוא בישראל, כדי להזהירן מלשון הרע; שהמספר בלשון הרע משתנות קירות ביתו, אם חזר בו, יטהר הבית, ואם עמד ברשעו...ויהיה מובדל ומפורסם לבדו, עד שלא יתעסק בשיחת רשעים, שהיא הליצנות ולשון הרע... לפיכך ראוי למי שרוצה לכוון אורחותיו, להתרחק משיבתן ומלדבר עמהן, כדי שלא יתפס אדם ברשת רשעים"⁶

הצרעת לא באה על האדם רק כעונש. לנגע יש תפקיד - הוא בא לתקן את האדם, להרגיל אותו מלהימנע משיחות הרשעים ומההליכה בדרכים לא נכונות. וכאשר הוא יטהר מצרעתו, הוא יוכל לפתוח דף חדש, חיים חדשים, נקיים, חדשים לגמרי – ולהזריע!

שלא נתבלבל!

מעתה נבין מדוע הבדילה התורה בין פרשת הנגעים שבפרשתנו לבין פרשת הטהרה שבפרשת מצורע. לפעמים העובדה שאפשר לחזור בתשובה ולהיטהר עלולה לגרום לחוטא להוריד מחומרתו של החטא